

INSON RESURSLARI MENEJMENTIDA ZAMONAVIY MOTIVATSIYA USULLARI

Jamoliddinov Temur Nuriddin o'g'li

Annotatsiya. Maqolada inson resurslari menejmentida motivatsiyaning o'rni, xodimlarni rag'batlantirishda zamonaviy yondashuvlar, moddiy va nomoddiy motivatsiya usullari, shuningdek zamonaviy kompaniyalarda qo'llanilayotgan ilg'or tajribalar tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar. inson resurslari menejmenti, motivatsiya, rag'batlantirish, moddiy va nomoddiy omillar, zamonaviy usullar, samaradorlik, kadrlar siyosati.

Abstract. The article analyzes the role of motivation in human resource management, modern approaches to employee incentives, methods of material and non-material motivation, as well as advanced practices applied in contemporary companies.

Keywords. human resource management, motivation, incentives, material and non-material factors, modern methods, efficiency, personnel policy.

Kirish

Inson resurslari — bu nafaqat korxona va tashkilotlarning asosiy tarkibiy qismi, balki ularning barqaror rivojlanishi va raqobatbardoshligini ta'minlovchi eng muhim omildir. Zamonaviy menejment nazariyalarida moddiy resurslar, texnologiya va kapital muhim bo'lsa-da, inson kapitali ulardan ustun turadi. Chunki har qanday innovatsion g'oya, samarali boshqaruv qarori yoki ishlab chiqarish jarayonining takomillashuvi bevosita insonlarning bilim va ko'nikmalariga, shuningdek ularning mehnatga bo'lgan munosabatiga bog'liq.

Asosiy qism

1. Motivatsiya tushunchasi va nazariy asoslari

Motivatsiya — bu xodimlarning faoliyatini maqsad sari yo'naltiruvchi ichki va tashqi omillar yig'indisidir. Asosiy nazariyalar:

- **Maslow piramidasi** — ehtiyojlarni bosqichma-bosqich qondirish.
- **Herzbergning ikki omil nazariyasi** — gigiyena va motivatsion omillar.
- **McGregorning X va Y nazariyalari** — xodimlarga ishonchsizlik yoki ishonch asosida yondashuv.

2. Zamonaviy motivatsiya usullari

Hozirgi kunda motivatsiya tizimlari kompleks yondashuvga asoslanadi:

TURKEY**a) Moddiy motivatsiya**

- Oylik maosh va bonuslar.
- Natijaga qarab mukofot (KPI asosida).
- Ijodiy loyihalar uchun qo‘shimcha to‘lov.

b) Nomoddiy motivatsiya

- **Karyera imkoniyatlari** – lavozim o‘sishi, professional rivojlanish.
- **Trening va o‘qitish** – xodimlarni bilim va ko‘nikmalarini oshirish.

c) Innovatsion usullar

- **Gamifikatsiya** – ish jarayonini o‘yin elementlari orqali qiziqarli qilish.
- **Well-being dasturlari** – sog‘lom turmush tarzini qo‘llab-quvvatlash, sport, psixologik yordam.

3. Xodimlar motivatsiyasini baholash usullari

- So‘rovnomalar va intervyular.
- Xodimlar aylanmasi ko‘rsatkichlari.

4. O‘zbekistonda zamonaviy motivatsiya tajribasi

- IT-kompaniyalarda masofadan ishlash va moslashuvchan grafik joriy etilgan.

Xulosa

Bir so‘z bilan aytganda inson resurslari menejmentida zamonaviy motivatsiya usullarini qo‘llash xodim va ishchilarning faolligi, tashabbusini oshiradi, ularning sadoqati va samaradorligini ta‘minlaydi. Moddiy rag‘bat bilan bir qatorda nomoddiy va innovatsion usullardan ham foydalanish tashkilotning uzoq muddatli rivojlanishida muhim rol tutadi. Har bir korxona o‘zining madaniyati, imkoniyatlari va xodimlar ehtiyojidan kelib chiqib, individual motivatsiya tizimini ishlab chiqishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти, “2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси” ПФ–60-сонли фармон, Тошкент, 2022.
2. Алимов Р.Х., Рахимова Г., Инсон ресурсларини бошқаришда мотивация усуллари. Тошкент – ЎЗМУ нашриёти, 2020, 85–92 б.
3. Maslow A. H., Motivation and Personality. New York – Harper & Row, 1954, pp. 120–130.
4. Herzberg F., Mausner B., Snyderman B. B., The Motivation to Work. New York – John Wiley & Sons, 1959, pp. 45–52.
5. McGregor D., The Human Side of Enterprise. New York – McGraw-Hill, 1960, pp. 67–73.

TURKEY

6. Robbins S. P., Judge T. A., Organizational Behavior. London – Pearson Education, 2019, pp. 90–95.
7. Armstrong M., Armstrong's Handbook of Human Resource Management Practice. London – Kogan Page, 2021, pp. 150–160.
8. Dessler G., Human Resource Management. New York – Pearson, 2020, pp. 110–118.
9. Deci E. L., Ryan R. M., Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. New York – Springer, 1985, pp. 200–208.
10. Pink D. H., Drive: The Surprising Truth About What Motivates Us. New York – Riverhead Books, 2009, pp. 55–62.